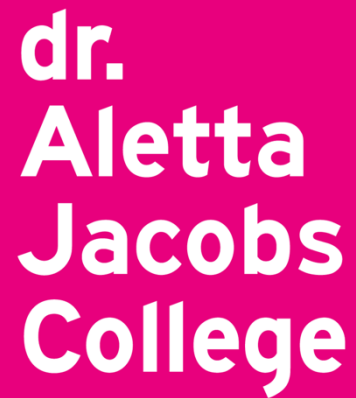

Schoolbreed beleidsplan Begeleiden van leren

2023

dr. Aletta Jacobs College beleidsplan begeleiden van leren

Datum: november 2023

Auteur: D. Dijkstra, M. Drenth, L. van Timmeren, I. Bouwmeester en L. Brian

Missie en visie strategisch beleidsplan

Onze missie

Wie je ook bent, wat je ook wilt en wat je ook kunt, wij hebben oog voor jou, jouw talenten, behoeften en toekomst.

Onze visie

Onze leerlingen worden binnen ons onderwijs toegerust op hun functioneren in deze én de toekomstige samenleving: als mens, student, werknemer, ondernemer en burger. De leerlingen leren hoe zij aan het roer kunnen staan van leven en leren; ontwikkelen kennis, houding en vaardigheden. Dit passend bij de tijd en wereld waarin wij leven.

Alle leerlingen ontwikkelen zich binnen ons onderwijs en zijn of worden daarvoor gemotiveerd. Dat doen zij in een inspirerende en veilige leergemeenschap.

Initiatief en verantwoordelijkheid nemen, zelfstandigheid, weerbaarheid en veerkracht en zelfredzaamheid zijn vaardigheden die onze leerlingen oefenen en leren.

Wij zien het als gezamenlijke opdracht dat al onze leerlingen een passend diploma behalen of een juiste route inslaan: voor het leven, een vervolgstudie en/of een (toekomstige) baan.

Onze prioriteiten

Alle leerlingen ontwikkelen zich en komen tot hun recht.

Wij bieden krachtige leersituaties.

De bedrijfsvoering faciliteert.

Wij werken doelgericht samen.

Onze slogan

‘Ontwikkelen kunnen wij sámen en daar zijn we trots op!’

Inhoud

MISSIE EN VISIE STRATEGISCH BELEIDSPLAN	2
INLEIDING	4
VISIE BEGELEIDEN VAN LEREN	5
METHODIEK BEGELEIDEN VAN LEREN	5
Formeel en informeel leren	5
Formeel leren	6
Informeel leren	7
BEGELEIDING VAN PROFESSIONALS	7
BEGELEIDING VAN OUDERS	8
MONITORING EN KWALITEITSZORG	9
BIJLAGE 1. TOELICHTING VISIE BEGELEIDEN VAN LEREN	10

Dit schoolbrede beleidsplan is gericht op het begeleiden van leren van leerlingen, personeel en ouders binnen onze school, met aandacht voor het leren in de school en in verbinding met de schoolomgeving.

Dit plan is gebaseerd op het strategisch beleidsplan, huidige ontwikkelingen in de school en relevante literatuur 1 over het begeleiden van leerlingen, personeel 2 en ouderparticipatie in het voortgezet onderwijs.

Inleiding

Dit beleidsplan is opgesteld met als doel het begeleiden van leren in onze school te versterken, waarbij we gebruikmaken van wetenschappelijke inzichten en praktijkgerichte benaderingen. We zijn ervan overtuigd dat begeleiden van leren niet alleen van toepassing is op leerlingen, medewerkers en ouders. Het bevorderen van formeel en informeel leren staat centraal in onze visie en past bij onze meerjarige opdracht om ons onderwijs anders te organiseren. De context waarin leerlingen leren en opgroeien, nemen we zo mee in ons onderwijs en in het begeleiden van leerlingen, medewerkers en ouders.

¹ Waaronder de bronnen [Informeel Leren](#) en [Al Doende Leren](#).

² In het beleidsplan bedoelen we met personeel altijd onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel.

Visie begeleiden van leren

Binnen onze school streven we ernaar om onze leerlingen en medewerkers te helpen bij de ontwikkeling van hun schoolse, persoonlijke en sociale vaardigheden, zodat ze zich kunnen ontplooiën tot competente en veerkrachtige burgers in de huidige en toekomstige samenleving. We benaderen dit vanuit de leerling-ouder-school relatie, met een positieve insteek en een veilige leeromgeving.

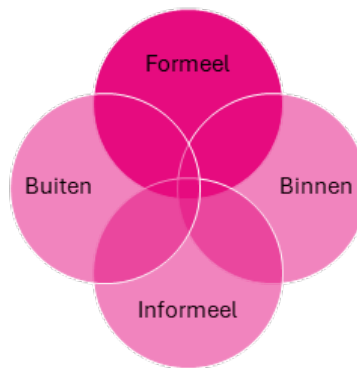
Zelfreflectie is de sleutel: het stimuleert eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor groei, voor zowel leerlingen als medewerkers. We richten ons niet alleen op didactiek: kennis, maar ook op pedagogiek: welzijn en persoonlijke ontwikkeling, om een generatie te vormen die empathisch, veerkrachtig en kritisch is, en een positieve invloed heeft op de wereld. In de bijlage is de visie begeleiden van leren verder uitgewerkt.

Methodiek begeleiden van leren

Formeel en informeel leren

Alle leerlingen ontwikkelen zich, we erkennen daarbij de waarde van zowel formeel als informeel leren in het onderwijsproces. Formeel leren omvat gestructureerde leeractiviteiten, terwijl informeel leren plaatsvindt door alledaagse ervaringen en interactie met anderen. Beide vormen van leren zijn essentieel voor een brede ontwikkeling. In onze beleidsontwikkeling streven we ernaar om hiermee al deze ontwikkelgebieden in ons onderwijs en de begeleiding hierin een plek te geven voor leerlingen, medewerkers en ouders.

Leren	Formeel	Informeel
Binnen de school	Gestructureerde leeractiviteiten bijv. lessen, opdrachten, toetsen, planners, workshops, trainingen, oudereducatieprogramma, MOL-gesprekken, mentoraatsprogramma	Ervaringen bijv. zelfgestuurd onderzoek, interacties, ontwikkelingsportfolio, reflectiegesprekken, peer-coaching, peermentoraat, good-practices
Buiten de school	Projectmatig onderwijs bijv. projecten, rondleidingen, excursies, huiswerk	Buitenschoolse activiteiten bijv. LOB-stages, MAS, werk, hobby's, vrijetijdsbesteding

Formeel leren

Formeel leren wordt gefaciliteerd via ons curriculum en bevat gestructureerde leeractiviteiten en excursies, zoals lessen, opdrachten, toetsen, projecten en huiswerk. Om de resultaten op het gebied van formeel leren te behalen, implementeren we de volgende strategieën:

Curriculumontwikkeling:

We blijven ons curriculum verbeteren op basis van actueel onderzoek en bewezen onderwijsmethoden. Hierbij ontwerpen we ons onderwijs zo dat zoveel mogelijk leerlingen profiteren van ons onderwijs en differentiëren we zien dat we aan sluiten bij de diverse behoeften en leerstrategieën van onze leerlingen in een stimulerende omgeving.

Professionele ontwikkeling:

Ons personeel krijgt regelmatig professionele ontwikkelingsmogelijkheden aangeboden om hun pedagogische en didactische vaardigheden te verbeteren. We bieden hen de mogelijkheid om deel te nemen aan trainingen en workshops in de school die gericht zijn op effectief lesgeven en het begeleiden en coachen van leerlingen in de school. Hierbij worden ze uitgedaagd om in hun onderwijs formeel en informeel leren binnen en buiten de school te realiseren in een werkomgeving die door hen als stimulerend wordt ervaren. Het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn voor mentoraat, de mentortrainingen en trainingen op leren en leerstrategieën (Mils) n (MILS) zijn hier voorbeelden Naast schoolbrede, teamscholing kan er ook individuele scholing of begeleiding van medewerkers plaatsvinden.

Toetsing en feedback: We implementeren formatieve evaluatiepraktijken om de voortgang van onze leerlingen te volgen en hen tijdig van constructieve feedback te voorzien. We zorgen voor een concreet overzicht van taken en activiteiten die jaarlijks worden gemonitord en geëvalueerd. Hiermee zorgen wij ervoor dat de verwachtingen van de leerlingen helder omschreven zijn. Dit stelt leerlingen in staat om hun prestaties te verbeteren en zicht te krijgen op hun eigen leren en leervragen. Denk hierbij aan duidelijke en goed inzichtbare PT's en PTA's. Om kwalitatief goede toetsing en feedback is soms ook scholing van personeel gewenst.

Actieve leeromgeving:

We creëren een actieve en krachtige leeromgeving waarin leerlingen actief betrokken zijn bij hun eigen leren. Dit omvat groepsdiscussies, projectmatig leren en praktische toepassingen van kennis.

Informeel leren

Informeel leren omvat ervaringen, interacties, zelfgestuurd onderzoek en buitenschoolse activiteiten. Om informeel leren te bevorderen, implementeren we de volgende strategieën:

Mentor- en begeleiden van leren (MILS) programma's:

De mentor heeft een leidende rol in het vertalen van dagelijkse situaties uit het leven van de leerlingen naar leermomenten en oefenen van (executieve) vaardigheden zodat ze deze leren beheersen, toepassen en integreren in hun leven buiten school.

De onderdelen binnen het mentor- en begeleiden van leren programma die informeel leren faciliteren zijn onder andere; LOB-stages, bedrijfsbezoeken, maatschappelijke stages, maar ook oudere leerlingen die jongeren leerlingen gaan begeleiden/coachen. Daarnaast zijn er collega's opgeleid om leerlingen en personeel te begeleiden bij het leren leren en leer-strategieën (MILS, talentbegeleiders, video-interactiebegeleiding).

Buitenschoolse activiteiten:

We bieden buitenschoolse activiteiten in samenwerking met verenigingen, bedrijven, (onderwijs)instellingen en evenementen. Om leerlingen de kans te geven, nieuwe vaardigheden te ontwikkelen en hun interesses te verkennen en zelfkennis te stimuleren. Denk hierbij aan; sportactiviteiten, bedrijfsbezoeken en culturele evenementen, branche en deelcertificaten.

Reflectie en zelfevaluatie:

We moedigen leerlingen aan om regelmatig te reflecteren op hun eigen leerproces en doelen te stellen voor informeel leren. Dit helpt hen bewust te worden van hun eigen ontwikkeling. Dit doen we aan de hand van een portfolio, peer-feedback en reflectiegesprekken met de mentor (MOL-gesprek).

Begeleiding van professionals

Om leerlingen hun volledig potentieel te kunnen laten benutten is het begeleiden van het leren van de medewerkers in de school van belang. Zij hebben net als de leerlingen te maken met een veranderende context waarbinnen zij hun werk moeten doen. Om een veilige en krachtige leeromgeving voor leerlingen te kunnen waarborgen is het belangrijk dat iedereen in de school blijft leren en we vanuit meerdere perspectieven kunnen kijken naar vraagstukken in het onderwijs.

Professionele ontwikkeling:

We vinden het belangrijk dat alle medewerkers zich bewust zijn van hun rol het begeleiden van leren van de groep, de leerling en zichzelf. Schoolbrede afstemming en samenwerking is daarbij onmisbaar. Wij bieden onze medewerkers een divers aanbod aan voor hun professionele ontwikkeling, denk aan trainingen, workshops en peer-coaching,

Hierbij kijken wij met de medewerker naar de individuele leervragen en begeleidingsbehoefte vanuit hun eigen rol in de school en fase in hun eigen professionele ontwikkeling.

Startende docenten:

Voor startende en studerende docenten hebben we daarnaast zogenaamde inductieprogramma's, om te kunnen groeien in de rol van leraar, die de pedagogische en didactische rol goed kan invullen en die ook als samenwerkende en onderzoekende collega in de volle breedte zijn professionele bekwaamheid ontwikkelt van startbekwaam naar basisbekwaam naar vakbekwaam leraar.

Vakwerkplannen:

De vakwerkplannen dragen bij aan een eenduidige schoolbrede aanpak. De vakwerkplannen worden deelschooloverstijgend opgezet waardoor de samenwerking binnen de secties wordt versterkt en hiermee binnen de school meer geïntegreerd gewerkt wordt. In de vakwerkplannen is naast de vakinhoud ook aandacht voor de concretisering van het begeleiden van leren en basisvaardigheden.

Samenwerking binnen de school

We bevorderen samenwerking en kennisdeling tussen personeel om best practices te identificeren en te verspreiden. Door in school onze verschillende vormen van begeleiden en leren (LOB, onderwijsondersteuning, opleiden van studenten en startende docenten, sport en culturele ontwikkeling) te bundelen in een schoolbrede aanpak begeleiden van leren kunnen we onze expertise effectiever inzetten, leren van elkaar en elkaars deskundigheid versterken.

Samenwerking buiten de school

Naast interne samenwerking werken we ook buiten onze eigen school om met andere partners. Voor de professionalisering van startende docenten is een goed ontwikkelde samenwerking met lerarenopleiders van verschillende instituten in samenwerking met de deelnemers uit de onderwijsregio VO en VSO Groningen. Vanuit thema's en vraagstukken die in de school ontstaan werken we samen met omliggende scholen, opleidingsinstituten, gemeente, partners binnen het sociaal domein (gemeente, zorg, arbeidsmarkt) en deskundigen van het SWV Passend Onderwijs.

Doorgaande lijnen in onderwijs en ondersteuning:

De ondersteuning is een onderdeel van het onderwijs en is niet los van elkaar te zien. Daarbij is het doel om alle leerlingen een onderwijstraject te bieden met de benodigde ondersteuning om zo het onderwijsperspectief te kunnen behalen. Hierbij worden de individuele behoeftes van de leerlingen geïntegreerd in de onderwijscontext en wordt de medewerker ondersteund om hierin te kunnen voorzien.

Reflectie en feedback:

We stimuleren zelfevaluatie en collegiale feedback om de professionele groei van medewerkers te ondersteunen. Dit kan o.a. middels intervisie, supervisie en video-interactiebegeleiding, groeps- of dossieranalyses, lesbezoeken in combinatie met handelingssuggesties vanuit de onderwijsondersteuning.

Begeleiding van ouders

Om ervoor te zorgen dat de leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen is het van belang dat er een goede samenwerking is tussen ouders, school en de leerling. Daarom vinden wij het belangrijk om ook in te zetten op de begeleiding van ouders in het onderwijsproces van hun kind.

Ouderbetrokkenheid:

We betrekken ouders actief bij het onderwijsproces door middel van onder andere ouderbijeenkomsten, workshops en participatie in schoolactiviteiten. Hierdoor kunnen ouders informeel leren hoe zij hun eigen kind(eren) thuis (beter) kunnen ondersteunen en stimuleren met betrekking tot school.

Oudereducatie:

We bieden oudereducatieprogramma's aan om ouders te ondersteunen bij het begrijpen van verschillende leerstijlen en het ondersteunen van het leren van hun kinderen.

Communicatie:

We zorgen voor open en effectieve communicatiekanalen tussen school en ouders om informatie over het leren van leerlingen te delen.

Monitoring en kwaliteitszorg

- Dit schoolbrede beleidsplan voor begeleiding van leren heeft als doel een integrale benadering te bieden voor het ondersteunen van leren bij leerlingen, medewerkers en ouders.
- Om de effectiviteit van ons beleid voor begeleiding van leren te meten, implementeren we regelmatige, datagestuurde evaluaties. We verzamelen feedback van leerlingen, ouders en medewerkers en gebruiken deze om aanpassingen aan ons beleid aan te brengen. Daarnaast monitoren we het aanbod van het onderwijs en prestaties van leerlingen op zowel formeel als informeel leren, evenals de professionele ontwikkeling van onze medewerkers. Deze resultaten worden geanalyseerd en dienen als basis voor verdere verbeteringen in ons beleid.

Wat doen we om meetbare resultaten te behalen en ons beleid te evalueren en verbeteren:

1. Er is een schoolbrede expertgroep begeleiden van leren. Deze expertgroep werkt onder verantwoordelijkheid van de directeur onderwijs jaarlijks aan het realiseren van de schoolbrede doelstellingen zoals opgenomen in het beleidsplan begeleiden van leren en de uitgewerkte thema's. Jaarlijks wordt hiervoor plan van aanpak opgesteld incl. een begroting en activiteitenplanning.
2. De expertgroep bestaat uit medewerkers met expertise op het gebied van LOB, opleiden en professionalisering, onderwijsondersteuning, sport en culturele ontwikkeling.
3. Vanuit de vastgestelde kaders van het strategisch beleidsplan en het schoolbrede beleid begeleiden van leren worden door de expertgroep de volgende thema's uitgewerkt op basis van een vast format:
 - LOB;
 - Onderwijsondersteuning;
 - Opleiden;
 - Voortgezette professionalisering;
 - Sport en culturele ontwikkeling.
4. Het vastgestelde beleidsplan begeleiden van leren, de uitgewerkte thema's en de activiteiten worden verwerkt in het schoolplan en deelschoolplannen.

5. De opbrengsten worden gemonitord vanuit de periodegesprekken en bijbehorende rapportages op deelschool en schoolniveau.
6. De evaluatie vindt plaats binnen de expertgroep en de uitkomsten worden gedeeld met de schoolleiding ten behoeve van de integratie in de (deel)schoolplannen. De expertgroep zal alle activiteiten evalueren en indien nodig aanpassen om de opgestelde doelen te behalen.
7. De opbrengsten van deze monitoring en evaluatie wordt jaarlijks verwerkt in het schoolplan, deelschoolplannen en jaarplan begeleiden van leren .

Bijlage 1. Toelichting visie begeleiden van leren

In onze school willen we goed onderwijs bieden. Goed onderwijs draagt bij aan een brede persoonsvorming, het sluit aan bij de leef- en beleveningswereld van onze leerlingen en is gericht op het leren van de leerlingen. Om te kunnen leren is een veilige en krachtige leeromgeving nodig, waarin de leerling gezien wordt en waarbinnen samen geleerd wordt met anderen. Goed onderwijs geeft de leerling mogelijkheden om zich te ontplooiën tot een competente en veerkrachtige burger in de huidige en toekomstige samenleving.

Wij geven vorm aan een leef- en leeromgeving waarin alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen, in het verwerven van kennis en vaardigheden (didactiek), ook op persoonlijk en sociaal vlak (pedagogiek). Een positieve insteek en oog en besef voor de verschillende achtergronden en veranderende context waarin onze leerlingen opgroeien is hierbij van groot belang. Belangrijk daarbij is ook de samenwerking binnen de dynamische driehoek van ouders, leerling en school. Op deze manier kunnen wij op een passende wijze aansluiten bij de leerling en kan de leerling aan het roer van zijn eigen leerproces staan.

De leerling heeft niet alleen een veilige, maar ook een krachtige leeromgeving nodig. Deze krachtige leeromgeving biedt de leerling verschillende mogelijkheden om volop te kunnen leren en beperkt zich niet tot het klaslokaal of het leerboek. Ook leren in de praktijk, buiten de school, van alledaagse ervaringen en in interactie met anderen is onderdeel van de benoemde krachtige leeromgeving. Reflectie op alle mogelijke leerervaringen en daarmee het vergroten van zelfkennis en zelfbewustzijn zorgt voor een ontwikkeling op alle genoemde gebieden. De leerling heeft hierbij duidelijkheid, vertrouwen, stimulans en individuele aandacht nodig om het leren en de ontwikkeling in de volle breedte kracht bij te zetten. Dit is wat we de leerlingen, als begeleiders van leren, willen bieden.

Om leerlingen hun volledig potentieel te kunnen laten benutten is het begeleiden van leren van de medewerkers in de school eveneens van groot belang. Ook zij hebben te maken met de veranderende context waarbinnen zij hun werk moeten verrichten. Om een veilige en krachtige leeromgeving te kunnen blijven bieden aan onze leerlingen is het belangrijk dat iedereen binnen de school blijft leren. Alle medewerkers zijn zich bewust van hun rol in de school en van hun rol in het begeleiden van het leren van de leerling en van zichzelf. Schoolbrede afstemming en samenwerking is daarbij onmisbaar en het is voor ons logisch dat de leerling en zijn ontwikkeling onze leidraad is. Iedereen is binnen de samenwerking even belangrijk en werkt vanuit zijn eigen rol aan ons gezamenlijke doel.

Gedurende het leerproces staat de school in verbinding met leerlingen, ouders, de omgeving en is ons onderwijs praktijkgericht, dialogisch en vraaggericht ingericht. Wij werken dan ook actief aan een doelgerichte samenwerking binnen en buiten de school met ouders, de gemeente, instellingen in de buurt en het bedrijfsleven.

Uiteindelijk is zelfreflectie de sleutel voor goed onderwijs en van waarde bij het begeleiden van leren van leerlingen en medewerkers. Zelfreflectie stimuleert eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor groei. En daarmee kan iedereen in de school leren aan het roer te staan van leven en leren, passend bij de wereld van nu en in de toekomst.